

NÆRBULLETTIN & MILJØ

USA stopper klor?

side 3

Internasjonalt atominstitutt i Norge

side 4

George og Boris enige om smell

side 5

Miljøkrav blokkeres i EF

side 7

Vil ha vern av Bjørnøya

siste side

80 tonn KFK fra kjøleskap

Hvert år kaster nordmenn 200.000 kjøleskap og fryserer rett på dynga. De inneholder 80 tonn KFK som etter hvert lekker ut til atmosfæren. KFK er en meget kraftig drivhusgass, og den bryter ned ozonlaget. På kontinentet er tjue mottaksanlegg for kjøleskap i drift.

ANDERS GJESVIK

Hvert kjøleskap inneholder KFK som tilsvarende drivhuseffekten av å forbrenne 1300 liter bensin. Kjøleskap og fryserer inneholder to typer KFK: KFK-12 i kjølevæsken og KFK-11 i isolasjonsplatene. KFK-12 har opp til 10.000 ganger større drivhuseffekt enn CO₂, KFK-11 er halvparten så sterk. Begge bidrar sterkt til å bryte ned ozonlaget. Hvert kjøleskap inneholder rundt 400 gram KFK, så de 200.000 enhetene vi kaster årlig inneholder 80 tonn KFK. Til sammenlikning var det norske forbruket av KFK i fjor på 478 tonn.

I Norge går kjøleskapene rett på dynga, og over tid lekker all KFK-gassen ut til atmosfæren. På kontinentet er over tjue anlegg for å fjerne KFK-gassen fra kjøleskapene i drift. Kjølevæsken blir tappet, og KFK blir presset ut av isolasjonsplatene. Anleggene ligger i Tyskland, Sveits, Østerrike og Nederland. I Danmark er det første anlegget under oppbygging i Århus.

I en utredning fra 1988 anbefalte SFT å innføre en avgift på KFK, men politikerne sa nei.

Stavanger først

SFT har nettopp avsluttet en anbudsrunde, der fire konsulentfirmaer har sagt seg interessert i å vurdere hvilken ordning som er best for å løse KFK-problemet fra kjøleskap, og hvor mye en slik ordning vil koste. Vurderingen skal være avsluttet innen 1. desember. På grunnlag av den skal SFT sende sin anbefaling til Miljøverndepartementet.

En av interessentene for å vurdere hva som bør gjøres, er NOAS prosjektkontor i Stavanger. NOAS har allerede vurdert muligheten av å bygge et mottaksanlegg i Stavangerområdet. Stavanger kommune har enstemmig vedtatt å bygge anlegget, og søkt SFT om en støtte på 200–400 kroner per kassert kjøleskap.

Vrakpant

NOAS har beregnet at vi på landsbasis har bruk for 3-5 anlegg med en kapasitet på 40.000 enheter i året hver. Hvert anlegg koster 3,3 millioner kroner. I tillegg kommer kostnader for bygninger og drift. Anlegget vil både fjerne KFK-gassen, og ta vare på stål, kobber og plast fra kjøleskapene. Hvert anlegg vil sysselsette 16 personer.

En mulighet for finansiering er å innføre vrakpant på kjøle-

skap, ut ifra prinsippet om at forurensere betaler. NOAS har beregnet at KFK-mengden i et kjøleskap har et drivhuseffektens tilsvarende for burning av 1300 liter bensin. For denne bensinen betales en miljøavgift på 800 kroner. Det er langt mer enn kostnadene ved å håndtere KFK fra et kassert kjøleskap.

Langsiktig problem

Det ser ut til at KFK-frie kjøleskap snart vil være i markedet. Men det fjerner ikke behovet for mottaksanlegg. Fortsatt vil det finnes mellom 2 og 3 millioner kjøleskap og fryserer i Norge, som skal kasseres i de neste 10-20 årene. De vil tilsammen inneholde 800–1200 tonn KFK, og nær tusen tonn olje og nesten tusen tonn av gjenvinnbare materialer som aluminium, kobber, stål, glass og plast.

Det finnes i dag et system for retur av KFK fra større kjøleanlegg. Noe av denne er sendt til England for destruksjon, men resten er lagret for resirkulering.

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka Telefon: (02) 71 55 20
0505 Oslo 5 Telefax: (02) 71 56 40
Bankgiro: 1720.05.00717 Annonser: (02) 11 61 90
Postgiro: 5 09 46 02 Produksjon:
Ansv. red.: Gunnar Bolstad GPG Sats & Trykk as, Oslo

God tur til Rio!

Mer enn 110 statsledere har meldt sin ankomst til Rio-konferansen. Det betyr at miljøtoppmøtet blir den største ansamling av statsoverhoder noensinne. Men det spørs om de kan bidra med noe utover det byråkratene deres allerede har forhandlet fram.

Med stor sikkerhet kan man spå at det blir undertegnet en rekke avtaler i Rio. Bare det er et framskritt i forhold til tidligere i vår, da det på et tidspunkt så ut til at hverken klimakonvensjonen eller den såkalte Agenda 21 ville nå fram til UNCED-konferansen. Så sent som for en uke siden holdt arbeidet med biodiversitetskonvensjonen på å bryte helt sammen.

Nå lyktes biologidiplomatene faktisk over all forventning i å skape en konvensjon for det biologiske mangfoldet. Selv om det selvsagt er en rekke mangler ved teksten, er det grunn til å hilse avtalen velkommen.

Klimakonvensjonen er langt svakere, styrt av amerikanske premisser, uten forpliktende målsetninger for de vestlige industrilandene som er skyld i elendigheten. Imidlertid er det åpning for å begynne forhandlingene om protokoller allerede til høsten, før rammeavtalen trer i kraft. Det er positivt at rammekonvensjonen er prosessorientert. I ozon-sammenheng har vi sett hvor nyttig Montreal-protokollen, som ligger under Wien-konvensjonen, har vært som grunnlag for fortløpende oppjustering av målene.

De to øvrige bitene i UNCED-spillet, Rio-deklarasjonen (tidligere Verdenscharteret) og Agenda 21 kommer også i mål i Rio. Etter at partene har kommet lenger enn forventet når det gjelder finansieringsspørsmål, både i klima- og i biodiversitetskonvensjonen, er det trolig grunnlag for å fjerne mange av parentesene også i Agenda 21 – handlingsplanen for den globale miljøpolitikken inn i neste århundre.

Det er mye vassen tekst i avtalene som skal undertegnes. Det er likevel grunn til å huske at tekstene er et resultat av seig drakamp, og at ordene faktisk har en mening. Det blir opptil de politiske aktørene hvor mye man kan trekke ut av det skriftlige materialet.

Rio-konferansen har endret seg fra å være et mål til å bli et startpunkt. Derfor blir det et spørsmål hvor historisk den kommer til å bli. Med 120 regjeringssjefer på ett brett, kan det selvsagt inntreffe overraskelser. Fremdeles kan det tenkes at behovet for å gjøre noe banebrytende er tilstede. Det er ihvertfall ingen grunn til å hvile på sine laurbær.

Gunnar Bolstad

NNV og Coca Cola

Innlegget fra Åsne Berre Persen i Natur og Miljø bulletin stiller kanskje endel viktige spørsmål, men beklagelig nok er det fullt av faktiske feil, som ikke er kontrollert før innsendelse.

Naturvernforbundet har testet endel kommuner, bedrifter og organisasjoner for å få bakgrunn for sin satsing på «Grønt Kontor» – deriblant Coca-Cola. Resultatet er vår nyutkomne håndbok: «Grønt Kontor».

Profilering er ikke en del av avtalen med Coca-Cola. Grunnen til det er at vi ikke godkjenner resultatet av prosessen, men bare setter den i gang. Det er feilaktig som Åsne Berre Persen skriver at Coca-Cola har laget en brosjyre om prosjektet, og den eneste annonse som kopler Naturvernforbundet og Coca-Cola har Natur & Ungdom trykt for egen regning på baksiden av bladet sitt, Natur og Samfunn.

Naturvernforbundet satser på å engasjere enkeltmennesker i kampen for et bedre miljø. Vi sorterer ikke ut hvilke mennesker som skal få lov å engasjere seg etter arbeidsplassen deres.

Naturvernforbundet driver «Miljørevisjon» ut fra politiske mål. Av og til vil det føre oss til de såkalt «snille» som NSB, andre ganger er det viktigst å gå til de største forurenerne

fordi det er der problemene er størst. Landsmøtet ba oss prøve ut metoden «miljørevisjon» med sikte på å høste erfaring. Derimot utfører vi ikke repeterende «miljørevisjoner». Idag har Naturvernforbundet en prosjektansatt som driver med «miljørevisjon» for NSB. Dette er ikke en prioritering av forbundets midler, men et eksperiment finansiert prosjekt. Coca-Cola-prosjektet var ikke en miljørevisjon av selskapet, men bare en gjennomgang av kontoret. Vi håper nå at tusenvis av andre kontorer vil gjennomgå driften på lignende måte.

Vi vet at vi kunne tjent millioner av kroner på «miljørevisjon». Forespørslene står i kø – men vi bruker bare arbeidskraft og ressurser på det som er nyttig i et større perspektiv.

Dersom miljøorganisasjoner skal opprettholde en gjensidig respekt for hverandre er det viktig å la uenigheter komme fram til debatt, men la oss unngå å få misforståelser på trykk.

*Dag Hareide, generalsekretær
Helene Bank,
forbrukerkonsulent i NNV*

Korreksjon

Ved et beklagelig uhell hadde signaturen på debattinnlegget om NNV og Coca-Cola i forrige nummer falt ut. Det var skrevet av lederen i Natur og Ungdom, Åsne Berre Persen. Innholdet står ikke for redaksjonens regning. Imidlertid inviterer vi til en fortsatt åpen og frisk debatt i denne spalten.

red.

NOTISER

Neste nummer av N&M Bulletin kommer torsdag 18.6. med full dekning av Rio-konferansen.

red

Klor for fall i USA?

Naturvernforbundet og den øvrige internasjonale miljøbevegelse står foran et gjennombrudd for sin klorkampanje, dersom den amerikanske administrasjonen velger å lytte til det autoritative rådgivningsorganet IJC.

GUNNAR BOLSTAD

USA står foran en utfasing av klorkorbindelser i industriell produksjon, dersom IJC får gjennomslag for sine synspunkter. IJC (International Joint Commission) er et felles amerikansk-kanadisk rådgivningsorgan med tre representanter fra hvert land som skal legge opp retningslinjer for hvordan de to landene skal overholde den bilaterale avtalen om vannkvaliteten i Great Lakes. De tre amerikanske representantene er oppnevnt av president George Bush.

– Fremmede

Det er en økende bevismengde for at disse stoffene i beste fall

er fremmede i økosystemet, og sannsynligvis persistente, giftige og farlige for menneskers helse, heter det i rapporten.

– Vi anbefaler ikke øyeblikkelig forbud mot klor, men vi mener at myndighetene må se grundig på dette problemet, sier Gordon K. Durnil, som er en av de amerikanske representantene i IJC til det amerikanske tidsskriftet C&EN. Imidlertid går IJC klart inn for forbud mot bruk av prosesser som fører til dannelse av polyklorerte dibenzo-p-dioksiner, dibenzofuraner og hexaklorbenzen.

IJC godtar at noen former for klorkorbruk, som for eksempel til desinfeksjon av drikkevann, kanskje må opprettholdes en stund. Men kommisjonen peker på at alternative renseme-

toder er i bruk flere steder i verden.

IJC kan ikke tvinge sine anbefalinger i gjennom, men tidligere rapporter fra komiteen har ført til endret lovgivning både i USA og i Canada.

Naturvernforbundet rettet søkelyset mot klor allerede i 1986, og har siden ført en kampanje for utfasing av ulike klorkorbindelser.

– IJCs anbefalinger er i tråd med en ny type industristrategi. Det er ikke lenger hverken miljøeffektivt eller kostnadseffektivt å fortsette med såkalte «end-of-pipe-løsninger». I stedet må farlige produkter og prosesser utfases erstattes helt, sier fagsjef Tore Killingland i Naturvernforbundet.

– Sats på gjenvinning

Problemene med spesialavfall må i hovedsak løses ved gjenvinning og ved å redusere avfallsdannelsen. Med slike tiltak kan avfallsmengden reduseres med 40 prosent, sier Naturvernforbundet og Greenpeace i en rapport.

KAGNHILD SVED

De to organisasjonene kritiserer myndighetene for å ha gjort alt for lite for å hindre at spesialavfall oppstår. Isteden har man vært opptatt av å lage innsamlingsordninger og å planlegge et sentralt behandlingstilbud for spesialavfall.

Problemene må løses gjennom strengere regler for bruk og omsetning av miljøskadelige kjemikalier, overgang til rene

produksjon, miljøavgifter og pantesystemer, mener de. Organisasjonene krever dessuten at det utarbeides en konkret handlingsplan for hvordan avfallsmengdene skal reduseres.

Dersom slike tiltak settes i verk, kan mengden avfall som må destrueres eller deponeres reduseres til under 7.000 tonn i året, går det fram av rapporten, som er utarbeidet av sivilingeniør Jan Oddvar From. Dersom rapportens anbefalinger følges, vil det heller ikke være behov for stort forbrenningsanlegg for spesialavfall. Til sammenlikning regner myndighetene med at omlag 20-30.000 tonn må destrueres årlig.

– Positivt

Avdelingsdirektør Terje Kronen i Miljøverndepartementet sier at rapporten fra Greenpeace og Naturvernforbundet er et positivt innspill og at myndighetene ønsker samarbeid med

organisasjonene. Mange av de tiltakene miljøorganisasjonene foreslår ligger inne i Stortingsmeldingen om avfall, som nylig ble lagt fram, sier han.

– Det er viktig at vi først får gjennomslag i Stortinget for prinsippene i meldingen, nemlig at avfallsmengden skal reduseres. Så vil tiltak bli satt i verk fortløpende, sier han.

Kronen er enig i at det bør utarbeides en konkret handlingsplan for reduksjon av spesialavfallsmengdene, men kan ikke love at det blir gjort.

– Målet vårt er avfallsreduksjon, men det er vanskelig når vi ikke vet hvor mye avfall vi har. Vi jobber intenst for å finne ut av dette, og vi kommer stadig nærmere sannheten, sier han.

Enige om biokonvensjon

Partene er enige om en konvensjon for biologisk mangfold. – Avtalen betyr en sterk politisk og moralsk veiledning for landene som underskriver i Rio. Den kan få betydning for surnedbør-problemet, sier Jan Borring fra den norske delegasjonen.

ANDERS GJESVIK

Natt til lørdag ble partene enige om en avtaletekst for en biokonvensjon, som skal undertegnes av politikerne på Riomøtet i juni. Delegasjonene er enige om å anbefale avtalen for sine regjeringer, men finetolking av finansieringsordningene kan føre til at USA og enkelte EF-land trekker seg i siste liten.

Avtalen innebærer at partene har klare forpliktelser til å ta vare på sitt biologiske mangfold, det vil si alle naturens varianter.

Konvensjonen sier at partene skal sikre at egen virksomhet ikke skader mangfoldet i et annet land.

– Sur nedbør fra andre land kan være en aktuell problemstilling. Konvensjonen gir et grunnlag for å ta opp slike problemer internasjonalt, sier delegat og fungerende underdirektør i Miljøverndepartementet, Jan Borring.

Hver av partene skal lage en nasjonal handlingsplan for hvilke tiltak som bør gjennomføres i eget land. De nordiske landene har fått gjennomslag for sin liste over kriterier som planen skal bygge på. Det dreier seg blant annet om arter som bare finnes i det aktuelle landet, og arter som har stor sosial og økonomisk betydning.

Finansieringen av konvensjonen skal skje gjennom miljøfondet GEF, som i dag er dominert av Verdensbanken. Konvensjonen forutsetter at partene får større makt over GEF.

Ikke boring

Statoil kommer ikke til å starte prøveboring på Røstbanken i hekketida for sjøfuglene. Direktoratet for naturforvaltning (DN) ba nylig Miljøverndepartementet gripe inn for å hindre at Statoil satte i gang boring i hekkesesongen.

I følge informasjonssjef Wenche Skorge i Statoil skulle boringen starte en av de siste ukene i august, men borestarten er nå forskjøvet til september.

– Det er mulig at det på et tidligere tidspunkt var planlagt å bore i juli, men i følge riggdisposisjonsplanen er denne boringen oppført i august, sier Skorge.

Den aktuelle blokken ligger 60–100 kilometer sørvest for Røst, og DN reagerte da de ved Statoils leteavdeling i Harstad fikk bekreftet at borestart var planlagt i juli. Boring i oljeførende lag må tidligst skje i midten av september, mener DN, og det har Statoil nå tatt til følge.

Internasjonalt atominstitutt til Norge

I løpet av to år kan Norge få et internasjonalt institutt som skal forutsi og overvåke virkninger av atomulykker. – Myndigheter over hele verden trenger et institutt som kan gi pålitelig og uavhengig informasjon som grunnlag for handling, sier professor Kristian Fossheim.

ANDERS GJESVIK

Fossheim er professor ved NTH. Sammen med Universitetet i Trondheim og Norsk institutt for naturforskning har han tatt initiativet til å opprette et internasjonalt institutt for radioøkologi i Norge. Prosjektet skal legges fram på miljøkonferansen i Rio i juni. Instituttet skal ha 100–120 forskere fra hele verden. To tredeler av stillingene skal fylles av gjesteforskere for å sikre dynamikk og spredning av informasjonen. Budsjettet skal ligge på

rundt 100 millioner kroner. Det sates på at instituttet skal være i drift i løpet av to år.

Alternativ til IAEA

Instituttet skal tilby den fremste kompetansen på virkninger av radioaktivitet på miljø og helse, og vil være verdens første i sitt slag. I dag er det det internasjonale atomenergibyrået (IAEA) i Wien som er premisleverandør på dette området. Men IAEA har en meget tvilsom dobbeltrolle; byrået skal kontrollere atomindustrien og se på skadevirkninger av blant annet Tsjernobylulykken, samtidig som IAEA skal arbeide for å fremme bruken av atomkraft. Fossheim understreker at instituttet skal være uavhengig av både myndigheter og forskningsinstitusjoner i Norge og andre land.

– Instituttet skal samarbeide med IAEA, men ingen skal tvile på nøytraliteten. Instituttet skal være *det autoritative* i verden, og gi pålitelig informasjon til alle lands myndigheter. I dag fører motstridende informasjon til handlingslammelse, sier Fossheim.

Et av argumentene for å legge instituttet til Norge, er at vi er uavhengig av atomkraft. Atomindustrien verden over bruker store ressurser på å bagatellisere skadevirkningene fra atomkraft.

Medlemsstyrt

Instituttet skal forske på virkninger av radioaktivitet på både arter og økosystemer. Kunnskapen skal blant annet brukes til å forutsi, overvåke og kartlegge konsekvensene av atomulykker.

– Vi kan når som helst få en ny Tsjernobylulykke, så dette er en høyst aktuell problemstilling sier Fossheim.

Instituttet skal drives som en medlemsstyrt stiftelse. Både nasjoner og organisasjoner kan bli medlem hvis de bidrar til finansieringen. Hundre ansatte forskere forutsetter et budsjett på rundt 100 millioner kroner. Initiativtakerne håper på minst 20 deltakerland, og satser på både EF og FNs miljøprogram som medlemmer. Det vil bli opprettet kontakt med sentrale personer i EF.

PERSONLIG

Skandinavisk regjeringsdelegasjon søker kontakt med afrikanske land for kjøp av CO₂-kvoter tilsvarende 35 flybilletter tur/retur Rio, mot løfter fra selgeren om å holde seg hjemme.

Bill.mrk.
«Sustainable Gro(wth).»

USA og Russland enige om prøvesprengning

Presidentene George Bush og Boris Jeltsin er blitt enige om at Russland kan gjennomføre 2–4 atomtester årlig i de kommende to årene. Den russiske atomministeren overtalte Jeltsin til å gjenoppta prøvesprengningene ifølge organisasjonen Internasjonale Leger mot Atomkrig (IPPNW).

ANDERS GJESVIK

Det tidligere Sovjetunionen, og nå Russland, har innført flere ensidige foreløpige stans i atomprøvesprengningene. En høytstående russisk embedsmann sa i samtaler med representanter for IPPNW at USA har uttrykt et ønske om at Russland skal fortsette med sine prøvesprengninger. USA har erklært at de vil fortsette med sine prøvesprengninger, og de russiske sprengningene gjør at USA ikke blir stående alene med det politiske presset.

Frankrike har nylig erklært stans i prøvesprengningene for resten av 1992, og oppfordret andre atommakter til å gjøre det samme.

Jeltsin har tidligere framlagt ambisiøse planer for internasjonal prøvestans og atomnedrustning, men planene er blitt møtt med liten interesse av USA og Storbritannia. I et dekret undertegnet av Jeltsin 7. februar gis det klarsignal til å klargjøre prøvefeltene på Novaja Semlja.

Felles interesse

Amerikansk og russisk atomindustri har store økonomiske interesser i utvikling av nye atomvåpensystemer. Professor Bernhard Lowen i IPPNW sier at «Vi har erfart at USAs vettløse politikk med opprettholdelse av atomprøvesprengningene styrker det russiske militærindustrielle kompleks...Der hvor engang de militære i USA og USSR konkurrerte med hverandre, samarbeider de nå om å styrke hverandres posisjoner til enorme kostnader for oss alle».

I følge lederen for Viten-skapsfolks internasjonale fredssorganisasjon, Joseph Rothblat, er det kun utviklingen av nye våpensystemer som skaper reelt behov for fortsatt prøvesprengninger.

Minister overtalte

I IPPNW-rapporten sier en russisk rådgiver for miljø og helse, Yablokov, at atomministeren overtalte Jeltsin til å gjeninnføre prøvesprengningene. Victor Michailov leder det mektige atomministeriet, som

eier verdier anslått til 30 milliarder dollar. Departementet har en million ansatte, av disse bor 700.000 i de ti hemmelige atombyene.

IPPNW-representantene har også snakket med Michailov, og han hevder at flertallet av russerne støtter en gjenopptakelse av sprengningene hvis USA fortsetter med sine sprengninger. Michailov mener at nasjonal stolthet er nært knyttet til et militært sterkt Russland. I følge IPPNW-rapporten sier Michailov at Russlands behov for prøvesprengninger vil opphøre hvis USAs tester opphører.

Yablokov mener at bare en folkelig motstand kan stanse prøvesprengningene, men han beskriver både miljø- og fredsbevegelsen i Russland som «usynlig». IPPNW vurderer å sette i gang en omfattende informasjonskampanje i russisk fjernsyn, radio og aviser om økonomiske og sosiale kostnader ved prøvesprengninger. Målet er å få i gang en åpen debatt om gjenopptakelsen av prøvesprengninger.

Truer ikke-spredningsavtalen

Gjenopptakelsen av de russiske prøvesprengningene truer ikke-spredningsavtalen for atomvåpen. Denne avtalen er undertegnet av nærmere 150 stater, og er av stor betydning for internasjonal rustningskontroll.

FREDRIK THEISEN

Ikke-spredningsavtalen trådte i kraft i 1970 for en periode på 25 år, og blir administrert av det internasjonale atomenergibyrået (IAEA). Det var en viktig forutsetning i avtalen at

atommakten skulle forhandle seg fram til full stans i atomprøvesprengningene. Dersom full prøvestans ikke er oppnådd i 1995 har atommakten i praksis brutt sin del av avtalen. Dette kan bety at ikke-spredningsavtalen ikke fornyes i en situasjon der faren for spredning er større enn noensinne i

og med Sovjetunionens oppløsning.

I en tidligere rapport har IPPNW beregnet at radioaktive forurensning fra de atomprøvesprengninger som er utført til nå vil ha ført til rundt en halv million kreftdødsfall i år 2000.

Takk for støtten!

Råholt Nikkel

2070 Råholt

AKTIETRYKKERIET

Sorgenfrivn. 18

7031 Trondheim

Tlf.: (07) 93 60 20

Direktoratet
for
sivilt beredskap

FRIONOR

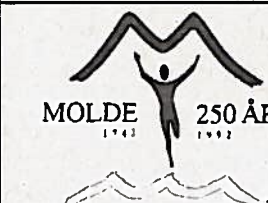
FRIONOR A/S

P.O.Box 195 1324 LYSAKER
Tlf.: (02) 12 30 10 Fax: (02) 12 16 80

BILFRIE BYER 9. MAI!

Naturvernforbundet:
Tønsberg best!

Hilsen sykkelbyen

SAMMEN FOR ET BEDRE MILJØ

 **Finnmark
fylkeskommune**

*Vi støtter
Naturvernforbundet
i miljøvernarbeidet!*

Adresse: Fylkeshuset,
Henry Karlsens pl. 1
9800 VADSØ
Tlf.: (085) 50 600
Fax: (085) 52 169

Naturprodukter fortjener miljøvennlig emballasje.

Iduns matoljer er framstilt av naturens egne råvarer. Det samme gjelder selvfølgelig for vår nye serie med husholdningseddik. Så hva er da mer naturlig enn å bytte ut PVC-emballasjen en gang for alle?

Se etter de miljøvennlige glassflaskene fra Idun!

Idun

Strengte miljøkrav blokkeres i EF

De enkelte EF-landene kan ha strengere regler enn de minstekravene som blir satt i EFs miljøstandarder. Men mange av EFs miljøvedtak blir vedtatt innenfor f.eks. landbruksregler eller reglene for det indre markedet. Der har medlemslandene ingen muligheter for strengere nasjonale krav.

KNUT ARE TVEDT

Dette går fram av en oversikt den danske regjeringen har oversendt Folketinget. Danmark er nå i innspurten i valgkampen foran avstemningen om EF-unionen 2. juni.

I følge rapporten blir mindre enn hver tredje av EFs miljølover vedtatt etter EFs miljøregler. Disse reglene er å oppfatte som minstekrav, som dermed betyr at de enkelte land kan ha strengere nasjonale regler. Hvis et vedtak blir fattet innenfor landbruksregler eller reglene om det indre markedet, derimot, er det tale om «harmonisering» og dermed bindende for de nasjonale regjeringene.

11 av 16

Oversikten viser at av de 16 miljøforslag som er på lovprogrammet for 1992, vil 11 bli vedtatt etter reglene for det indre marked og den frie handel. Bare fem av forslagene vil bli gjennomført etter Romatraktatens miljøbestemmelser. Av de forslagene som vil vedtas etter miljøbestemmelsene, er beskyttelse av vannmiljøet og forbud mot KFK-gasser. Når det gjelder kontroll med avfall og avfallstransport, handel med truede dyr og planter, svovelforurensning og brenning av giftig avfall, vil de etter EF-kommisjonens plan vedtas innenfor reglene av det indre markedet. Det betyr at de enkelte medlemslandene ikke

kan ntill strengere krav nasjonalt.

I den fremtidige unionen vil det bli flertallsavgjørelser i miljøspørsmål. Dermed vil de enkelte land ikke kunne blokkere strenge miljøkrav. Danmarks Naturfredningsforening fremholder likevel at dette fremskrittet er avhengig av at EF-kommisjonen og de enkelte medlemsland vil bruke de nye mulighetene i praksis.

I fjor vedtok EF-landene nye regler for plantegifter, som åpner for hittil forbudte stoffer i Danmark. Ettersom reglene ble vedtatt innenfor Romatraktatens landbrukskapittel, kan ikke Danmark opprettholde strengere nasjonale miljøkrav.

Flertall mot Gardermoen

Fylkeslagene til Arbeiderpartiet og Høyre er mot utbygging av Gardermoen. En undersøkelse viser at bare fem av APs fylkeslag går inn for full utbygging. Skepsisen til trafikkprognosene er stor over hele landet, men i Stortinget bruker P partipisken.

OLE P. PEDERSEN

Undersøkelsen er gjennomført av Naturvernforbundets medienettverk. Bare Arbeiderpartiets fylkeslag i Akershus, Hedmark, Aust-Agder, Sør- og Nord-Trøndelag går inn for storflyplass på Gardermoen.

De andre fylkespartiene er enten skeptiske til trafikkprognosene, vil utrede Hobøl-alternativet, beholde og utbygge Fornebu, eller går inn for Hurnum.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe kommer sannsynligvis

til å stemme for full utbygging av Gardermoen.

Nestleder i Arbeiderpartiet, Gunnar Berge, mener motstanden i fylkene skyldes for liten informasjon. Leder i Berges fylkesparti, Oddbjørg Aasdal Starrfelt, mener Stortinget i så fall har et informasjonsproblem.

– Norge trenger ingen ny hovedflyplass. En utbygging koster enormt mye, og vi mener vi har nok kapasitet på de regionale flyplassene, sier Starrfelt.

– Holdningen Berge har overfor fylkespartiene er skremmende, sier generalsekretær i Naturvernforbundet, Dag Hareide.

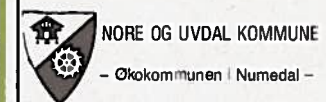
– Berge bør innse at Regje-

ringens råkjør for å bygge ut Gardermoen ikke har noen støtte. Det er ikke fylkeslagene i Arbeiderpartiet som er dårlig informert, det er partiledelsen som har for dårlig kontakt med grasrota, mener Hareide.

En rekke av fylkene er skeptiske til prognosene som ligger til grunn for utbyggingen. Regjeringen legger opp til en tredobling av flytrafikken fram til år 2020. Tallene fra Luftfartsverket viser at flytrafikken gikk ned fra 1988 til 1991 med rundt to prosent.

Undersøkelsen viser at ikke et eneste fylkeslag i Høyre har støttet en full utbygging av Gardermoen.

Takk for støtten!

ODDA SMELTEVERK A/S

Vi støtter
Norges
Naturvernforbund

SL Stor-Oslo Lokaltrafikk
Får deg trygt fram

A/S DENOFA OG LILLEBORG

FABRIKER

Wittusen & Jensen a.s.
DIN KONTORPARTNER

100 Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo.
Tlf. (02) 40 10 50.
Telefax (02) 40 13 85

Norsk Polarinstitutt

Foreslår vern av Bjørnøya

Planer om økt aktivitet på Bjørnøya gjør at det haster med å innføre vernebestemmelser på øya, mener Norsk Polarinstitutt. Spørsmålet om å bruke Bjørnøya som base for oljevirksomhet har dukket opp igjen, og det finnes ingen spesielle vernetiltak på øya.

RAGNHILD SVED

– Presset mot Bjørnøya begynner å øke igjen, og vi vil gjerne ha vernetiltak gjennomført så fort som mulig, sier direktør Nils Are Øritsland ved Polarinstituttet.

I det siste har det kommet flere tegn på at det planlegges økt aktivitet på Bjørnøya. Norsk Hydro ønsker i forbindelse med leteboring nord for 73. breddegrad å bruke Bjørnøya som mellomstasjon for transport og beredskap. De vil etablere flyplass med brann- og havaritjeneste, innkvarteringsmuligheter og lagring av helikopterdrivstoff på øya.

Kings Bay Kull Company i

Ny Ålesund ønsker å ta i bruk den gamle tyske flystripa på Bjørnøya til småfly på vei mellom fastlandet og Ny Ålesund. Universitetene i Oslo og Trondheim har planer om å bygge en 100 kvadratmeter stor nordlysstasjon. Statens bygge- og eiendomsdirektorat har planer om å bygge et 1.000 kvadratmeter stort lager med maskinhall i forbindelse med ny radiosonde-stasjon. Det er også planer om å oppruste og utvide dagens helikopterbase. Sysselmannen får stadig henvendelser om Bjørnøya som turistmål, og det drives forskningsaktivitet på øya.

Verdifullt

Fra et naturvernsynspunkt er Bjørnøya et spesielt og verdi-

fullt område, sier Polarinstituttet, som nå har tatt opp spørsmålet om vernetiltak med Miljøverndepartementet. Øya har en liten stamme polarrev, og isbjørn kommer til området når drivisen ligger ned til øya. De fleste arktiske sel- og hvalartene finnes i farvannet rundt øya, og rundt sørspissen ligger fuglekolonier som er blant de største på den nordlige halvkule. Øya er dessuten rik på kulturminner og fossiler.

Det finnes i dag ingen spesielle vernetiltak på Bjørnøya, i motsetning til andre steder på Svalbard. Det er kun innført fredningsbestemmelser for fugl og pattedyr. Polarinstituttet mener foreslår derfor at flere områder vernes. Hovedmålet er å beskytte fuglene mot unødige forstyrrelser i hekketida, samt å bevare områder med tilhørende dyre- og planteliv og historiske rester for ettertiden. Svalbard med Bjørnøya er et unikt arktisk område, og urørt natur som den man finner i det

nordlige Barentshav finnes ikke andre steder i Europa, påpeker Polarinstituttet.

Positiv til vern

– Vern av Bjørnøya er ingen ny tanke for oss. Det er ingen tvil om at det er kvaliteter ved området som gjør det verneverdig, sier Pål Prestrud i Miljøverndepartementet.

MD vurderer å se vernetiltak på Bjørnøya i sammenheng med en verneplan for fugle fjell og hekkelokaliteter på hele Svalbard, og ut i fra en slik plan prioritere områder på Bjørnøya.

Hele Bjørnøya er belagt med utmål som eies av Store Norske Spitsbergen Kullkompani (SNSK). Tidligere har oljeselskapene vist stor interesse for å ta utmål på holmer og skjær rundt øya.

– Interessen har senere avtatt, men den dagen man finner olje i området vil den øke. Øya er godt egnet som base for oljevirksomheten, sier Prestrud.

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder for ett år.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 500,-
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 350,-
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 180,-
- ☐ Jeg vil bli medlem, kr. 200,-

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
porto en.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

**Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5**